

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023/055 van:

de heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend op de afdeling Volte 1C, onderdeel van De Woenselse Poort tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 13 juli 2023 van klager een klaagschrift, gedateerd op diezelfde dag.

De klachtencommissie ontving op 19 juli 2023 een e-mailbericht van mevrouw XXXX, juriste van De Woenselse Poort, namens verweerster mevrouw XXXX, GZ-psycholoog en regiebehandelaar De Volte 1C, zorgverantwoordelijke van klager.

In dit e-mailbericht wordt de klacht van klager betwist en wordt door verweerder aangegeven dat de klacht ongegrond verklaard dient te worden. De klachtencommissie heeft besloten om de klacht in een mondelinge behandeling te behandelen. Deze mondelinge behandeling werd gehouden op 25 juli 2023, waarbij het psychiater-lid van de klachtencommissie digitaal is aangesloten.

Klager had bij het indienen van zijn klacht ook een schorsingsverzoek ingediend. De klachtencommissie behoefde dat verzoek niet meer te behandelen omdat het kamerprogramma van klager direct daarna, althans op 15 juli 2023 werd opgeheven.

Bij de mondelinge behandeling waren klager aanwezig, bijgestaan door de vervangend patiëntenvertrouwenspersoon mevrouw XXXX (vervangende mevrouw XXXX) alsmede verweerster mevrouw XXXX, bijgestaan door mevrouw mr. XXXX, juriste van de instelling.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op het kamerprogramma dat vanaf 1 juli 2023 aan klager is opgelegd en heeft voortgeduurd tot 15 juli 2023.

3. Standpunt van klager

De klacht van klager richt zich tegen het beperken van zijn bewegingsvrijheid (kamerprogramma) zoals genoemd in artikel 9:8 Wvvgz en artikel 9:9 Wvvgz jo. 10:3 Wvvgz.

Klager erkent dat er op 1 juli 2023 een incident heeft voorgedaan waarbij hij weliswaar met stoelen heeft gegooid, maar waarbij een medecliënt was begonnen en hem heeft uitgelokt. Na dit incident is klager -volgens zijn eigen zeggen- vanwege onrecht en leugens in een kamerprogramma geplaatst op 1 juli 2023 omstreeks 17:00 uur/18:00 uur. Pas veel later, namelijk omstreeks 23:00 uur is er een dienstdoende arts gekomen om hem te beoordelen. Klager is niet gehoord voorafgaande aan het instellen van het kamerprogramma. Hij is ten onrechte ongeveer 12 dagen lang 24 uur per dag in zijn kamer ingesloten geweest zonder te luchten. Klager heeft dit als een straf ervaren en als veel te ingrijpend in verhouding tot het incident dat zich op 1 juli 2023 heeft voorgedaan. Een kamerprogramma werkt voor klager juist averechts. Als hij correct bejegend zou zijn en er naar zijn verhaal was geluisterd, dan was klager rustig gebleven en dan zou (het voortduren van) een kamerprogramma niet aan de orde zijn geweest.

Klager verzoekt de klachtencommissie om zijn klacht aldus gegrond te verklaren.

4. Standpunt van verweerster

Klager is sinds november 2022 voor een tweede behandel poging opgenomen binnen de Woenselse Poort op grond van een maatregel TBS met dwangverpleging. Hij is in het verleden meerdere malen veroordeeld voor onder meer straatroof, mishandeling, diefstallen, vernieling en verkrachting. Klager heeft hiervoor in het verleden een PIJ-maatregel gehad, en in deze periode hebben zich

binnen de instellingen diverse agressie-incidenten voorgedaan. Binnen de huidige TBS-behandeling heeft klager grensoverschrijdend gedrag vertoond in de vorm van intimiderend en dreigend gedrag, maar niet in de vorm van het agressie-incident van 1 juli 2023 toen sprake is geweest van werkelijk fysieke agressie.

Klager is gediagnosticeerd met een antisociale persoonlijkheidsstoornis met narcistische en borderline persoonlijkheidstrekken, stoornis in het gebruik van diverse middelen en psychopathie. Hij laat zich vooral leiden door antisociale cognities en een egocentrische gedachtegang. Hij zet daarbij agressie in om zijn gelijk te halen omdat hij dat zo heeft aangeleerd. Hij heeft een lacunair geweten en dat heeft al enkele malen op de afdeling tot groepsontwrichtend gedrag geleid. Klager ontkent, externaliseert en bagatelliseert en ziet niet zijn eigen aandeel in dingen die verkeerd gaan, zoals ook het incident op 1 juli 2023, waarbij hij de schuld buiten zichzelf blijft leggen. Het bleek niet mogelijk om klager snel te laten reflecteren op het incident van 1 juli 2023.

Dat incident was dusdanig (gooien met stoelen en met een glazen voorwerp, verbale dreiging, diskwalificerende opmerkingen, boosheid) dat de veiligheid en de orde op de afdeling met zich mee brachten dat een kamerprogramma in de vorm van een beperking noodzakelijk was. Hij werkte aan dat kamerprogramma aanvankelijk mee en stemde er ook mee in. Om die reden is toen niet al direct -dus op 1 juli 2023- een aanschrijving gedaan in de zin van artikel 9.9 Wvvgz.

Op 2 juli 2023 heeft klager initieel aangegeven van zijn kamer te willen. Met klager is toen besproken dat hij volgens afspraak op zijn kamer zou blijven totdat hij zijn betrokken regiebehandelaar had gesproken, en daar stemde klager toen ook mee in.

Op 3 juli 2023 heeft klager zijn zorgverantwoordelijke regiebehandelaar gesproken waarbij klager nog steeds verbaal agressief en diskwalificerend was en er sprake was van aanhoudende wrok jegens de medecliënt en geen enkel inzicht in zijn aandeel in het betreffende incident. Toen is door verweerster besloten een aanzegging te doen tot voortzetting van het kamerprogramma, maar dan als verplichte zorg ex artikel 9.9 Wvvgz omdat klager daarmee kennelijk niet langer instemde. Klager is daarover gesproken, zijn wilbekwaamheid en actuele gezondheidstoestand zijn getoetst en er is overleg geweest met een psychiater omdat verweerster dat zelf niet is, waarmee overeenstemming is bereikt over de in te zetten verplichte zorg.

Het kamerprogramma werd in de dagen daarna steeds geëvalueerd en afgeschaald zodra dat mogelijk was. Op 7 juli 2023 werd het gesloten kamerprogramma omgezet naar een open kamerprogramma, op 10 juli 2023 werd een wandelmoment ingebouwd, wat klager aanvankelijk zelf afhield, en op 12 juli 2023 is het programma uitgebreid met 2 wandelmomenten en op 13 juli 2023 is daar een groepsmoment aan toegevoegd. Omdat het gaandeweg steeds beter ging met klager en hij niet langer verbaal agressief, dreigend en diskwalificerend was, is het kamerprogramma vervolgens op 15 juli 2023 geëindigd.

Verweerster is van mening dat gelet op het voorgaande het kamerprogramma proportioneel was, subsidiair, doelmatig en ook in overeenstemming met de veiligheid.

5. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat klager TBS met dwangverpleging is opgelegd. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een accommodatie is op grond van artikel 9:1 van de Wvvgz de klachtprocedure van deze wet van toepassing.

Klager klaagt over een beslissing die ten aanzien van hem werd genomen op grond van artikel 9:9 Wvvgz om hem te beperken in zijn bewegingsvrijheid, te weten een kamerprogramma.

Op grond van artikel 10:3 onder x van de Wvvgz kan klager over deze beslissing een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om de klacht van klager te beoordelen.

6. De beoordeling van de klacht

Op grond van artikel 9.9 lid 2 onder b Wvvgz is bepaald dat cliënten kunnen worden beperkt in hun bewegingsvrijheid ter voorkoming van verstoring van de orde of voor de veiligheid in de accommodatie. Een kamerprogramma zoals dat aan klager is opgelegd valt onder deze beperking. De klachtencommissie zal dus beoordelen of verweerder op goede gronden deze beperking heeft opgelegd.

Vast staat dat klager met ingang van 1 juli 2023 in zijn bewegingsvrijheid is beperkt omdat hij toen vanwege het hiervoor beschreven incident -dat klager op zichzelf gezien erkent- een kamerprogramma heeft opgelegd gekregen.

In de rapportage van 1 juli 2023 13:00 uur is te lezen dat klager ermee instemde dat hij op zijn kamer zou verblijven zodat de klachtencommissie er van uit gaat dat van verplichte zorg op dat moment (nog) geen sprake was. Hetzelfde geldt voor de rapportage van 1 juli 2023 waarin ook op dat moment nog valt te lezen dat klager ook toen nog vrijwillig instemde met het kamerprogramma.

In de rapportage van 1 juli 23:00 uur is echter te lezen dat klager weliswaar vrijwillig had ingestemd met zijn kamerverwijzing, maar dat klager op dat moment rustig was en er op dat moment geen indicatie (meer) was voor een gesloten kamerprogramma en dat klager zijn fouten (in het kader van het incident) inzag. Voorts staat in deze rapportage:

Indien client morgenochtend goed in contact is en afspraken kan maken kan in principe ook het open kamerprogramma worden gestopt. Dit is ook met client al zo afgesproken.

In de rapportage van 2 juli 2023 07:30 uur staat te lezen:

Er is niet echt een reden om het kamerprogramma op te heffen. Het moment afgesloten met nogmaals uitspreken het verzoek op zijn kamer te blijven tot morgen na het ochtendrapport, reactie van dhr. Is dat is goed. Omdat dhr min of meer instemt (in word en daad) met kamerprogramma is er na overleg met AWN geen 9.9 gemaakt.

Omdat aanvankelijk (1 juli 2023 23:00 uur) in feite met klager was afgesproken dat het kamerprogramma op 2 juli 2023 zou worden opgeheven, mocht klager daar in beginsel van uit gaan. Dat daar volgens verweerder -althans de verpleging- op 2 juli 2023 toch mogelijk geen ruimte voor was had verweerder ertoe moeten doen besluiten om op dat moment -dus op 2 juli 2023- de dienstdoende arts te doen raadplegen en het kamerprogramma op dat moment als verplichte zorg in te zetten en hem toen al daarvan een aanzegging te doen.

Dat klager op dat moment 'min of meer' instemde met het kamerprogramma acht de klachtencommissie onvoldoende om instemming aan te nemen, zeker gelet op de eerdere toezegging aan klager dat zijn kamerprogramma die ochtend in beginsel zou worden opgeheven. Kennelijk bestond er gelet op de bewoordingen 'min of meer' ook bij verweerder twijfel of klager met het kamerprogramma instemde en in geval van twijfel dient die twijfel in het voordeel te worden uitgelegd van degene aan wie zo'n beperking wordt opgelegd en mag de instemming niet worden verondersteld.

De klachtencommissie acht de klacht dus gegrond voor wat betreft het kamerprogramma op 2 juli 2023 omdat onvoldoende aannemelijk is (anders dan op 1 juli 2023) dat van échte, intrinsieke instemming met dat kamerprogramma bij klager sprake was.

Op 3 juli 2023 heeft klager een gesprek gehad met verweerder/behandelaar en in dat gesprek is klager meteen vanaf de aanvang verbaal agressief, toont geen enkel ziekte-inzicht en neemt - wederom- geen enkele verantwoordelijkheid voor zijn eigen handelen in het incident. Wederom legde hij alle verantwoordelijkheid buiten zichzelf en was daarin niet te sturen of te begeleiden. Omdat klager kennelijk oninvoelbaar was, zich niet liet sturen en verbaal agressief was (bleef), heeft verweerder toen op goede gronden en met inachtneming van de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid het kamerprogramma formeel opgelegd en ook correct aangezegd.

In de dagen daarna is steeds dagelijks en adequaat getracht het kamerprogramma af te schalen en aan te passen, hetgeen voor het eerst gebeurde op 7 juli 2023 toen het kamerprogramma met open

deur werd ingesteld, daarna op 10 juli 2023 uitgebreid werd met een wandelmoment en op 12 juli 2023 met twee wandelmomenten, op 13 juli 2023 met een groepsmoment en uiteindelijk is op 15 juli 2023 het kamerprogramma geheel opgeheven. Ook dat acht de klachtencommissie in overeenstemming met de zorgvuldigheid en met de hiervoor genoemde beginselen die in de Wvggz liggen verankerd.

De klachtencommissie stelt namelijk aan de hand van de rapportages vast dat klager op 4 juli 2023 nog verbaal agressief was (felle stem, donkere en bozige blik, *'iedereen moet maar opflikkeren', 'chantage'*) alsmede ook op 5 juli 2023 (opsteken middelvinger *'ik hoef niet meer van mijn kamer af, ik wil levenslange gevangenisstraf, ik hoef nooit meer vrij, haal de stoere jongens maar alvast.* Tevens op 6 juli 2023: spreken op indringende toon, *'sukkeltje', 'Mongool, kankerkop, kankermongool'*, zodat op die momenten geen reden bestond om het kamerprogramma af te schalen. Dat afschalen is pas met ingang van 7 juli 2023 gebeurd omdat klager vanaf dat moment - aldus de rapportages- beter in het contact is en het vertrouwen zich gaandeweg de dagen daarna herstelde.

De klachtencommissie zal dus de klacht van klager voor zover die betrekking heeft op de periode van 3 juli 2023 tot en met 15 juli 2023 ongegrond verklaren.

7. Schadevergoeding

Klager heeft een schadevergoeding gevraagd indien en voor zover zijn klacht gegrond wordt verklaard. Nu zijn klacht gedeeltelijk gegrond wordt verklaard zal de klachtencommissie de beslissing voor wat betreft de onderbouwing van de schadevergoeding voor 14 dagen aanhouden teneinde klager in de gelegenheid te stellen dat verzoek nader te onderbouwen, waarna aan verweerder eveneens een termijn van 14 dagen zal worden gegund om op dat onderbouwde verzoek om schadevergoeding te reageren, waarna de klachtencommissie terzake een beslissing daarover zal nemen.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over het beperken van de bewegingsvrijheid van klager in de vorm van een kamerprogramma:

Gegrond voor wat betreft die beperking op 2 juli 2023

Ongegrond voor wat betreft die beperking op 3 juli tot en met 15 juli 2023

Houdt de beslissing inzake de schadevergoeding aan en stelt klager in de gelegenheid om binnen 14 dagen na deze beslissing zich nader uit te laten over de verzochte schadevergoeding, waarna verweerder binnen 14 dagen nadat klager zijn verzoek om schadevergoeding nader heeft onderbouwd daarop te reageren.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 25 juli 2023 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr.dr. XXXX, vice-voorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en de heer XXXX, buiten tegenwoordigheid van de secretaris, zijnde verhinderd om aan de mondelinge behandeling deel te nemen.